

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä 1 (11)
16.4.2020
Taltionumero
1703
Diaarinumero
1166/3/19

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Helsingin hallinto-oikeus 6.2.2019 nro 19/0109/6

Asian aikaisempi käsittely

Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston alainen viranhaltija oli 14.6.2018 tekemällään päätöksellä hylännyt A:n henkilökohtaisesta avustajasta 7.7.–17.7.2017 väliseltä ajalta aiheutuneita majoituskustannuksia yhteensä 491,95 euroa.

Päätöksen perusteluissa on muun ohella todettu, että kyseessä oli ollut vapaa-ajan matka, minkä vuoksi aiemman, henkilökohtaisen avun kuluja koskevan viranhaltijapäätöksen 6.10.2017 sisältöä ei ollut syytä muuttaa. Tällä päätöksellä A:lle oli myönnetty vammaispalvelulain perusteella harkinnanvaraisesti avustajista johtuvia välttämättömiä matka- ja majoituskustannuksia ajalta 23.6.–7.7.2017 toimitettujen tositteiden mukaisesti yhteensä 1 505,95 euroa. Majoituskulut yli 14 vuorokauden osalta oli hylätty. Helsingin kaupungin pysyväisohjeiden mukaan henkilökohtaisen avustajan matka- ja majoituskustannuksia voitiin korvata pääsääntöisesti yhteensä enintään kahden viikon ajalta kalenterivuodessa.

Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto on päätöksellään 9.8.2018 (§ 533) hylännyt A:n oikaisuvaatimuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt A:n valituksen Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston päätöksestä.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovellettuja oikeusohjeita

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammapalvelulaki) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.

Vammapalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaista apua, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammapalvelulain 8 c §:n 1 momentin mukaan henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan tässä laissa vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista, kotona ja kodin ulkopuolella: 1) päivittäisissä toimissa; 2) työssä ja opiskelussa; 3) harrastuksissa; 4) yhteiskunnallisessa osallistumisessa; tai 5) sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä. Pykälän 2 momentin mukaan henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vaikeavammaista henkilöä toteuttamaan omia valintojaan 1 momentissa tarkoitettuja toimia suorittaessaan. Pykälän 4 momentin mukaan henkilökohtaista apua on järjestettävä päivittäisiä toimia, työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee.

Vammapalvelulain 8 d §:n 1 momentin mukaan henkilökohtaisen avun järjestämistavoista päätettäessä ja henkilökohtaista apua järjestettäessä kunnan on otettava huomioon vaikeavammaisen henkilön oma mielipide ja toivomukset sekä palvelusuunnitelmassa määritelty yksilöllinen avun tarve ja elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan kunta voi järjestää henkilökohtaista apua korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset työnantajan maksettavaksi kuuluvine lakisääteisine maksuineen ja korvauksineen sekä muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut.

Hallituksen esityksessä (HE 166/2008 vp) on todettu vammapalvelulain 8 d §:n 2 momentin osalta, että lakisääteisten maksujen ja kustannusten lisäksi korvattaviksi tulisivat myös muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut. Hallituksen esityksen mukaan välttämättömiksi kuluiksi voidaan katsoa myös avustajan matkakulut tilanteissa, joissa avustaminen edellyttää matkustamista työnantajan mukana esimerkiksi vaikeavammaisen henkilön työn tai harrastusten yhteydessä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä (StVM 32/2008 vp) on todettu koskien hallituksen esitystä (HE 166/2008 vp) ja siinä säädettäväksi ehdotettua vammaispalvelulain 8 c §:n 1 momenttia, että henkilökohtaisen avun piiriin kuuluvat myös työ ja opiskelu, harrastukset, yhteiskunnallinen osallistuminen sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitäminen ja että henkilökohtaista apua voi olla tarpeen järjestää myös ulkomaille suuntautuvien loma- ja työmatkojen ajaksi.

Asiassa esitetty selvitys, asian oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Asiassa on riidatonta, että A on vammaispalvelulaissa tarkoitettulla tavalla vaikeavammaisen henkilö. Hänelle on myönnetty henkilökohtaista apua 24 tuntia vuorokaudessa 1.7.2015 lukien ja palveluasuminen kotiin.

A on 23.6.–17.7.2017 ollut perheensä kanssa lomamatkalla Espanjassa. Hänelle on aiemmin myönnetty viranhaltijan päätöksellä 6.10.2017 nro 184 tuohon lomamatkaan liittyen avustajista johtuvia välttämättömiä matka- ja majoituskuluja yhteensä 1 505,95 euroa ajalta 23.6.–7.7.2018 (oikeastaan 2017). Majoituskulut oli hylätty 14 vuorokautta ylittäviltä osin. A on uudelleen hakenut 491,95 euron suuruista korvausta henkilökohtaisen avustajansa majoituskuluista Barcelonassa Espanjassa ajalta 7.–17.7.2018 (oikeastaan 2017).

Hallinto-oikeus toteaa, että vaikka ulkomaan lomamatka sinänsä voi kuulua vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaisiin tavanomaisiin elämäntoimintoihin, on asiassa kuitenkin lisäksi arvioitava, ovatko korvattavaksi vaaditut henkilökohtaisen avustajan matkakustannukset vammaispalvelulain 8 d §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla välttämättömiä ja kohtuullisia.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysviraston pysyväisohjeen (PYSY 007, 20.6.2016) mukaan tavanomaisten lomamatkojen keston voidaan katsoa olevan 1–2 viikkoa. Henkilökohtaisen avun majoitus- ja matkakuluja voidaan korvata pääsääntöisesti yhteensä enintään kahden viikon ajalta kalenterivuodessa.

A:lle on aiemmin myönnetty henkilökohtaisen avustajan majoituskustannuksia kahden viikon ajalta kyseessä olevan Espanjan matkan osalta. Yleisesti ottaen voidaan arvioida, että tavanomaisen ulkomaan lomamatkan kesto on 1–2 viikkoa kerrallaan. Tämä vastaa edellä mainitussa Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysviraston pysyväisohjeessa esitettyä aikamäärää, jolta aiheutuneita kuluja voidaan pitää vammaispalvelulaissa tarkoitettuina välttämättöminä ja kohtuullisina menoina. Pysyväisohjetta ei voida pitää lainvastaisena eikä asiassa ole edes väitetty, ettei Helsingin kaupunki olisi soveltanut ohjettaan yhdenmukaisesti tai

olisi soveltanut sitä yhdenvertaisuuslain vastaisesti. Asiassa ei ole tältä osin tai muutenkaan syytä pyytää lausuntoa yhdenvertaisuusvaltuutetulta. Näin ollen nyt kyseessä olevia lomamatkan kolmannen viikon osalta henkilökohtaisesta avustajasta aiheutuneita kuluja ei voida pitää vammaispalvelulaissa tarkoitettuina välttämättöminä ja kohtuullisina kustannuksina. Asiaa on arvioitu myös A:n yksilöllisistä tarpeista lähtien.

Päätös ei ole ristiriidassa perustuslain tai sosiaalihuoltolainsäädännön kanssa tai Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten kanssa. Hallinto-oikeus toteaa lisäksi, että A:n lomamatkassa ei ole kysymys EU:n takaa-
masta perusvapaudesta eikä päätöksellä ole muutenkaan rajoitettu A:n oikeutta liikkua ja oleskella EU:n jäsenvaltioiden alueella. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 15.8.2018 taltio 3787 ei ole ollut kysymys samanlaisesta asiasta eikä sillä ole siten ennakkopäätösarvoa tässä asiassa.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden ja sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston päätökset kumotaan ja asia palautetaan sosiaali- ja terveyslautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi siten, että A:lle myönnetään hänen hakemansa henkilökohtaisen avustajan matka- ja majoituskustannukset kokonaisuudessaan.

Vaatimusten tueksi on esitetty muun ohella seuraavaa:

Kaupungin soveltamisohje on lainvastainen. Kunta ei voi asettaa tällaisia lakiin perustumattomia rajauksia. Kyse on subjektiivisesta oikeudesta, joka perustuu perustuslain 19 §:n 1 momenttiin. YK:n vammaisyleissopimus monelta osin, erityisesti sen 19 artikla, turvaa samoin henkilökohtaisen avun kaltaisen palvelun. Päätös rajoittaa A:n vapaata liikkuvuutta ja se on siten unionin oikeuden vastainen.

Kaupunki ja hallinto-oikeus eivät ole perustelleet, miksi matkan kaksi viikkoa ylittävä osuus ei olisi välttämätön tai kohtuullinen. Päätöstä ei voida perustaa yleiseen kohtuullisuusarvioon. On selvää, että avustajan mukana olo ja siten avustajan kustannukset ovat olleet välttämättömiä. Hallinto-oikeuden arvio siitä, että tavanomainen ulkomaan lomamatkan kesto on 1–2 viikkoa, ei perustu mihinkään.

Toisin kuin hallinto-oikeus arvioi, kyseessä on yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettu syrjinnän kiellon vastainen päätös. Päätös asettaa A:n eriarvoiseen asemaan muiden ihmisten kanssa. Tämän vuoksi yhdenvertaisuusvaltuutettua tulisi kuulla.

Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto on antanut selityksen, jossa on vaadittu valituksen hylkäämistä ja esitetty muun ohella seuraavaa:

Viranhaltija on noudattanut sosiaali- ja terveystoimialan ohjeistusta ja on voinut hylätä hakemuksen avustajien kustannuksista ajalta 7.–17.7.2017, koska ohjeistuksen mukaan henkilökohtaisen avun lisätunteja ja avustajien majoitus- ja matkakuluja ulkomaanmatkoilla tai pitkillä kotimaan lomamatkoilla korvataan pääsääntöisesti yhteensä enintään kahden viikon ajalta kalenterivuotta kohden.

A on antanut vastaselityksen, jossa on esitetty muun ohella seuraavaa:

Vammaispalvelulaissa ei ole tällaisia rajoituksia, jotka ovat huolestuttavasti lisääntyneet kunnissa. On lainsäätäjän tehtävä tehdä kyseessä olevia rajoituksia, ei toimeenpanijan eikä myöskään tuomiovallan. Kyseinen 14 vuorokauden rajaus ei ole kunnan harkinnassa.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian.

1. Vaatimus yhdenvertaisuusvaltuutetun kuulemisesta hylätään.
2. Helsingin hallinto-oikeuden, Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston sekä jaoston alaisen viranhaltijan päätökset kumotaan. Helsingin kaupunki veloitetaan korvaamaan A:lle henkilökohtaisen avustajan majoituskustannuksia 491,95 euroa jo korvattujen matka- ja majoituskustannusten lisäksi. Asia palautetaan Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan jaostolle korvauksen maksamiseksi.

Perustelut

1. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kuuleminen asiassa yhdenvertaisuuslain 27 §:n mukaisesti ei ole tarpeen, kun otetaan huomioon korkeimman hallinto-oikeuden päätös ja sen perustelut.

2. Pääasia

Keskeiset asiassa merkitykselliset oikeusohjeet

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.

Vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle muun ohella henkilökohtaista apua, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaispalvelulain 8 c §:n 1 momentin 1–5 kohdan mukaan henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan mainitussa laissa vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa, harrastuksissa, yhteiskunnallisessa osallistumisessa tai sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä.

Saman pykälän 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vaikeavammaista henkilöä toteuttamaan omia valintojaan 1 momentissa tarkoitettuja toimia suorittaessaan.

Vammaispalvelulain 8 d §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan kunta voi järjestää henkilökohtaista apua korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset työnantajan maksettavaksi kuuluvine lakisääteisine maksuineen ja korvauksineen sekä muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä (StVM 32/2008 vp) on, koskien hallituksen esitystä (HE 166/2008 vp) ja siinä säädettäväksi ehdotettua vammaispalvelulain 8 c §:n 1 momenttia, lausuttu, että henkilökohtaisen avun piiriin kuuluvat myös työ ja opiskelu, harrastukset, yhteiskunnallinen osallistuminen sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitäminen. Perustelujen mukaan työ ja opiskelu määriteltäisiin samoista lähtökohdista kuin kuljetuspalveluihin liittyvässä vaikeavammaisten henkilöiden työ- ja opiskelumatkoja koskevassa oikeuskäytännössä. Lisäksi henkilökohtaista apua voi olla tarpeen järjestää myös ulkomaille suuntautuvien loma- ja työmatkojen ajaksi.

Hallituksen esityksessä (HE 166/2008 vp) on todettu vammaispalvelulain 8 d §:n 2 momentin osalta, että lakisääteisten maksujen ja kustannusten lisäksi korvattaviksi tulisivat myös muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut. Perustelujen mukaan välttämättömiksi kuluiksi voidaan katsoa myös avustajan matkakulut tilanteissa, joissa avustaminen edellyttää matkustamista työnantajan mukana esimerkiksi vaikeavammaisen henkilön työn tai harrastusten yhteydessä.

Sosiaalihuoltolain 57 §:n mukaan, jos henkilö oleskelee säännönmukaisesti tai pidempiaikaisesti työn, opiskelun tai vastaavien syiden vuoksi kotikuntansa ulkopuolella, eikä hänen kotikuntansa kotikuntalain 3 §:n 1 kohdan perusteella muutu, hän voi hakea sosiaalipalveluja kunnasta, jossa hän oleskelee. Henkilön kotikunnalla ei ole kuitenkaan velvollisuutta järjestää sosiaalihuoltoa ulkomailla oleskelevalle henkilölle, ellei muualla toisin säädetä.

Sosiaalihuoltolain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 164/2014 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan edellä mainitun pykälän viimeisen virkkeen osalta, että nykyään kotikunnasta on saatettu hakea esimerkiksi kotipalvelua ulkomaille, kun osa vuodesta oleskellaan siellä, tai vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia henkilön ollessa työssä tai opiskelemassa kotikunnan muuttumatta. Perustelujen mukaan säännöksellä halutaan selkeyttää liikkuvuuden lisääntyessä epäselviä tilanteita koskien palvelujen saantia ulkomaille. Jatkossakin poikkeuksia voitaisiin säätää erityislaeissa. Esimerkiksi vammaisten henkilöiden kohdalla yhdenvertaiset edellytykset elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä edellyttäisivät poikkeuksien säätämistä vammaispalveluja koskevassa erityislainsäädännössä.

Asiassa saatu selvitys

A:lle on myönnetty henkilökohtaista apua 24 tuntia vuorokaudessa 1.7.2015 lukien ja palveluasuminen kotiin vuodesta 2003 lukien.

A on 23.6.–17.7.2017 ollut perheensä kanssa lomamatkalla Espanjassa. Hänelle on aiemmin myönnetty viranhaltijan päätöksellä 6.10.2017 nro 184 tuohon lomamatkaan liittyen avustajista johtuvia välttämättömiä matka- ja majoituskuluja yhteensä 1 505,95 euroa ajalta 23.6.–7.7.2017. Majoituskulut on hylätty 14 vuorokautta ylittäviltä osin. A on uudelleen hakenut 491,95 euron suuruista korvausta henkilökohtaisen avustajansa majoituskuluista Barcelonassa Espanjassa ajalta 7.–17.7.2017. A:n valitus koskee tätä hänelle myöntämättä jätettyä avustajan majoituskuluja.

Oikeudellinen arviointi ja lopputulos

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on A:n valituksen johdosta ratkaistavana, onko Helsingin kaupungin korvattava A:n avustajan majoituskustannukset myös ajalla 7.–17.7.2017 vai onko majoituskuluja koskeva vaatimus voitu hylätä matkan 14 päivää ylittävältä osalta.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston päätöksessä on viitattu muun ohella Helsingin kaupungin pysyväisohjeeseen PYSY007, 20.6.2016 sekä sosiaalihuoltolain 57 §:n säännökseen, jonka mukaan henkilön kotikunnalla ei ole velvollisuutta järjestää sosiaalihuoltoa ulkomailla oleskelevälle henkilölle, ellei muualla toisin säädetä.

Korkeimman hallinto-oikeuden on ensinnäkin ratkaistava, mikä merkitys esillä olevassa asiassa on annettava sosiaalihuoltolain 57 §:n mainitulle säännökselle. Kysymys on tältä osin erityisesti siitä, voidaanko 1.4.2015 voimaan tulleen uuden sosiaalihuoltolain 57 §:n säännöksen katsoa syrjäyttäneen vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin ja 8 c §:n 1 momentin säännösten sisällön sellaisina kuin niitä on ennen uuden sosiaalihuoltolain voimaantuloa oikeuskäytännössä tulkittu vammaispalvelulain esitöiden perusteella.

Jos katsotaan, että sosiaalihuoltolain 57 §:n säännöksellä ei ole esillä olevassa asiassa tällaista vaikutusta, asiassa on edelleen ratkaistava, onko A:n Espanjaan suuntautunutta lomamatkaa pidettävä myös 14 päivän ylittävältä osaltaan A:n vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuna tavanomaisena elämän toimintona ja onko vaadittuja kustannuksia pidettävä myös tältä osin vammaispalvelulain 8 d §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuina kohtuullisina avustajasta aiheutuneina välttämättöminä kuluina.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että sen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vaikeavammaisen henkilön kotikunnan tulee myöntää henkilökohtaista apua vaikeavammaiselle henkilölle vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin ja 8 c §:n 1 momentin perusteella myös ulkomaille silloin, kun ulkomailla oleskelussa on katsottava olevan kysymys vaikeavammaisen henkilön tavanomaisesta elämän toiminnosta. Oikeuskäytännössä on pääosin ollut kysymys juuri vaikeavammaisten henkilöiden lomamatkoista ja henkilökohtaisen avustajan matkakustannusten korvaamisesta, kuten nyt esillä olevassa asiassakin (ks. esimerkiksi KHO 2014:14).

Sosiaalihuoltolain 57 §:n viimeisen virkkeen sanamuodon perusteella henkilön kotikunnalla ei ole velvollisuutta järjestää sosiaalihuoltoa ulko-

mailla oleskelevalle henkilölle, ellei muualla toisin säädetä. Säännökselle hallituksen esityksessä esitetyissä yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 164/2014 vp, s. 144) on todettu, että esimerkiksi vammaisten henkilöiden kohdalla yhdenvertaiset edellytykset elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä edellyttäisivät poikkeuksen säättämistä vammaispalveluja koskevassa erityislainsäädännössä.

Korkein hallinto-oikeus katsoo, että vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin ja 8 c §:n 1 momentin sääntely, sellaisena kuin sitä on korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä lainvalmisteluasiakirjoissakin esitetyn perusteella sovellettu, muodostaa nyt kysymyksessä olevassa yhteydessä sellaisen erityislainsäädäntöön perustuvan poikkeuksen pääsäännöstä, jota sosiaalihuoltolain 57 §:ssä tarkoitetaan (”ellei muualla toisin säädetä”). Tämän vuoksi sosiaalihuoltolain 57 §:n säännös, jonka mukaan henkilön kotikunnalla ei ole velvollisuutta järjestää sosiaalihoiltoa ulkomailla oleskelevalle henkilölle, ei tule tässä tapauksessa sovellettavaksi.

Asiassa on seuraavaksi ratkaistava, onko Espanjaan 23.6.–17.7.2017 suuntautunutta lomamatkaa pidettävä A:n tavanomaisena elämän toimintona, johon liittyvät kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut on hänelle korvattava.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että kunnalla on vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin perusteella velvollisuus järjestää vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaista apua, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee henkilökohtaista apua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Lain 8 d §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella kunnan on puolestaan korvattava kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut. Kunta ei voi pysyväisohjeisiinsa vetoamalla vapautua näistä velvollisuuksistaan.

Arvioitaessa sitä, onko lomamatkaa pidettävä koko keston osalta avustettavan tavanomaisena elämän toimintona, ratkaisevaa merkitystä ei voida antaa pelkästään sille, minkä pituisia lomamatkoja vammattomat tai vammaiset henkilöt yleensä tai keskimääräisesti tekevät. Asiaa ratkaistaessa on otettava myös huomioon vaikeavammaisen henkilön yksilölliset tarpeet ja olosuhteet.

A on kertomansa mukaan ahkera kielten opiskelija, ja hän on matkustanut paljon elämänsä aikana. A on myös hoitanut kansainvälisiä luottamustoimia, ja sen vuoksi hänellä on kontakteja ulkomailla. Tämän ja asiassa esitetyn muun selvityksen perusteella korkein hallinto-oikeus katsoo, että A:n ajalla 23.6.–17.7.2017 Espanjaan suuntautunutta lomamatkaa on pidettävä hänen tavanomaisena elämän toimintonaan.

Avustajan matka- ja majoituskuluina on aiemmin myönnetty korvattavaksi yhteensä 1 505,95 euroa ja hylätty majoituskuluja 491,95 euroa. Korkein hallinto-oikeus katsoo, että näitä avustajasta kyseisellä Espanjan matkalla johtuneita kuluja on kokonaisuudessaan pidettävä vammais-palvelulaissa edellytetyllä tavalla välttämättöminä ja kohtuullisina.

Edellä todetun perusteella hallinto-oikeuden, sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston ja sen alaisen viranhaltijan päätökset on kumottava ja asia palautettava jaostolle henkilökohtaisen avustajan majoituskustannusten korvaamiseksi edellä ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Eija Siitari
oikeusneuvos

Outi Suviranta (t)
oikeusneuvos

Petri Helander
oikeusneuvos

Toomas Kotkas
oikeusneuvos

Antti Pekkala
oikeusneuvos

Johanna Haapala-Mrena
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös

Jäljennös

A, maksutta

Helsingin hallinto-oikeus

Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto